

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
 Na pol roka --- 2 " --- "
 Na štvrt' roka --- 1 " --- 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Kláty.

Jestli nevyrúbajú sa duby v hore v čas príhodný, zostarejú a budú z nich iba práchnivé kláty.

Takéto staré, práchnive kláty vypínaly sa i na našich stranách slovenských. A tie kláty byly: staré liberálne okresy. Zelenaf sa nezelenalo na nich nič; stály tieto hnusné kostry stromové len preto, lebo samy od seba ani skýdnúť sa nevedely. Zovnútra bola v tých liberálnych klátoch-okresoch samá hniloba, samý červ, chrobač, hmyz a hnusota kadeakých darmozračov a rozpasených bašikov. Zvonku zakrývaly rozpadajúce sa práchnivá húževnaté rastliny cudzopasných živlov z rodu kozárskeho. Sovy, kuvíky a sršne jedovaté táborily vo vyšných dierach klátov týchto liberálnych. Uderil-li, kto-ten pri voľbách stoličných a ablegátskych o klát, to sa vám hneď porozlietaly sovy, kuvíky a sršne; všetko vreštalo, štipalo opovážlivca, ktorý nešťítal sa mýliť mizerné živočichy hniezd liberálnych. Každý sršen a hmyz liberálny lietal, sledil zúfanlive, aby oratoval klát svoj od skýdnutia. A ten živel cudzopasnej rastliny z rodu kozárskeho napružoval struny a húžvy svoje, aby klátiacu sa práchninu udržal hore koncom.

Ale bolo márne všetko sršenie sa hmyzu liberálneho, ba ani siete kozárskej cudzopasnej zelinky nevedely zachrániť viacej práchninu. Prišli rúbači, smelí, rezkí junáci-voličia ľudoví a začalo sa

Na podvečier Dušičiek.

báchať do spráchnených potvôr, len to tak všetko zunelo. Sršne dopalovaly na našich, kuvíky a sovy škriekaly úžasne, mrvil sa všetek hmyz hniezda liberálneho, a bolo predsa márne. Kyjác zákona a práva obracal sa výborne v rukách hrdinov našich, sršnom podkúrilo sa počestnosťou smelého sebavedomia občianskeho. Struny a húžvy cudzopasnej buriny kozárskej ponadrezovali sme kresťanskými spolkami a tak hľa podarilo sa nám vyvaliť z pohntých koreňov doteraz päť aj dvadsať klátov. V Nitre samej padlo nám ich osem a ten deviaty v Žabokrekách je už tiež oknísaný; nespomôžu veru tomu ani celé vence kozárskej nešplechy.

Padaly veru tie kláty naporad až radosť a neni div, že niektorému kuvíkovi liberálnemu pri tom nalomily sa krydelká. Nadžupan nitranský vypadnúť tiež zo svojho hniezda; jemu to pán otec-liberál Széll nevie odpustiť, že v stolici jeho nevedeli udržať z tých klátov iba tri.

Nuž ale to je už tak, že práchnina musí sa kedysi predsa len rozpadnúť a dať miesta bujarému podrostu. A ten podrost sú: naši ľudáci. Darmo bolo šliapať vám po ňom, darmo ste ho kosili: on tým hustejšie vyháňa z novu a dnes zajtra zahluší doprosta všetky prázdne kláty liberálne.

A nepovedie sa lepšie ani tej zelinke kozárskej, ktorá sa bola tak úzko splietla s kôrou klátov liberálnych. Keď nebude klátov, hmyz cudzopasná počne sa medzi sebou hryzť a vyžierať ako potkany, keď nieto už čo pustošiť. O tú cudzopasnú zelinku nebude sa mať kto starať a s korenkami jej bude mocne narábať vyšvihujúci sa podrost prebudených ľudákov-kresťanov. Práca táto sa už započala všade a pokračuje sa v tom vesele.

Korene kozárskych obchodov podrezujú sa už kde-tu. Mužovia kresťanskí prestávajú zanášať groše svoje do krčiem židovských; pri jarmakoch mestských všetko sa to hrne len do kresťanských hospod! A tie ľudáčky! To vám je až národ! Už by chcely mať všade kresťanských čipkárov a stužkárov; ony rozlučujú sa na veky s kadeakými Zubákmi, Moľchovci Zaslánymi, Soplavými a Chajzúrami. Ba už aj deti malé posmievajú a poučujú sa: svoj k svojmu!

Takto hľa čistí sa pôda zaneplešená okolo klátov, aby keď odbije hodina, spojenými silami

tým ľahšie mohli sme pováľať aj tie ostatné kláty liberálne, ktoré na teraz iba len pomocou chabzdia židovského vedely sa udržať. — Pozrite na Trenčiansko. Bárš sme tu aj postrádali takých smelých ľudákov ako v Nitre alebo v Prešporke, predsa nebol by ostal na koreni ani jeden z tých trenčianskych klátov liberálnych, keby nebola ich držala húžva buriny kozárskej. Ba tvrdíme, že tie kláty vlastne už len visia na tej burine kšeftov židovských. Kadenáhle ale podrežú sa korene tejto buriny, aj kláty trenčianskeho liberálizmu tak prasknú do prachu až milá vec!

A tak sa to aj stane, bo si to páni židia sami tak žiadajú. Oni chceli ukázať svetu, že «hlúpy Jano sedliak» jako vás nazývajú, je len mizernou onucou ľubovôle židovskej, že je len na to na svete, aby otročil jako hovädo a krvopotne zarobené groše svoje akoby na rozkaz zanášal len židom. Oni vám to dali až príliš pocítiť, že si z vás pri voľbách nič nerobia, že vás, z ktorých žijú, za takých považujú, ktorých treba pri voľbe všetkým spôsobom premôcť, pálenkou opojiť, sta ošipané na vozy nakladať a lifrovať jako predané telce.

Keď teda páni židia väčšmi milujú si kláty mrtvé a práchnive, nežli sedliakov, svojich to živovateľov, z toho nasleduje, že boj proti týmto nepriateľom strany vašej ostáva so dňa na deň oprávnenejším.

Priatelja ľudu! Všimajte si hlasu, ktorým vás statočnosť volá k obrane ľudu. Id každý pracovať, posmelovať, vyučovať ľud svoj a burina vyhynie a kláty padať budú! *Edvard Sándorfi.*

POLITICKÉ CHYRY.

Trónna reč.

Dňa 28-ho otvoril Jeho Jasnosť pán Kráľ krajinský snem trónou rečou v zámku budinskom. Strana Košutová nedostavila sa, lebo že na zámku nemala by byť zástava žltocierná, ponevác je to zástava rakúska. (Barvy žltá a čierna sú odznakové barvy rodiny Habsburgovcov — nuž zakiaľ Habsburgovci panujú u nás, budú vždy upotrebovať aj tieto barvy svoje rodinné.)

Za trónnu reč zodpovedný je minister, ponevác on

dá predmet reči, preto je dovoleno nám posúdiť aj trónnu reč. Jako obyčajne aj teraz bola reč táto viacej len vo všeobecnosti držaná; niečo určitého z nej nevyrozumieš, iba to jedno, že počet vojska bude treba zase povýšiť. Dľa reči tej úlohou budúceho snemu bude, riešiť otázku vysťahovania a privandrovania, ďalej kolonizáciu, potom sriadenie platov úradníckych. O samospráve katolíkov len toľko, že vláda bude «aj na ďalej spolupracovať, aby sa otázka táto riešila.»

S jazd katolícky.

Odbývať sa bude od 4-ho do 7-ho novembra. Na pretraz príjdu rozmanité otázky zvlášť spoločenského života katolíkov ako: náboženské, dobročinné a hospodárske spolky. výnčba. spisba atď. Ako sa ukazuje mnoho vzdelancov súčasní sa na poradách. Pravdepodobne padnú tu slová aj v záujme slovenských katolíkov.

Vol'by.

24-ho októbra mali sme dvoje volby, jednu v Stupave a druhú v Pezinsku.

V Stupave na veľikú radosť každého čestného kresťana-Iudáka podarilo sa našim skvele zvíiaziť nad liberálom Komlóssym. Náš Iudový kandidát mal väčšinu vyše 400 hlasov. Hnilý klát liberalizmu tedy prasknúl náležite a s ním praskly všetky nádeje hlavného korteša liberálneho Gondu, farára stupavského. Toto prasknutie nebude slúžiť ani ku česti ani ku osohu Komlóssymu a Gondovi. Ale pôsobí tým väčšie uspokojenie všade, kdekoľvek dorazil chýr o prepadnutí Komlóssyho, lebo to bolo nemilé každému, že tým dobrým Stupavanom chcú silou-mocou natisnúť človeka, ktorého si nežiadali. Kortešovalo sa tu za pána Komlóssyho strašne, no nič mu to nepomôhlo. Pád jeho je smutný — preňho ale aj poučný. Komlóssy sa proti tomu dobrému Iudu slovenskému mnoho previnil; ani vás nenazýval ináč, než pánszlávmi. A predsa uchádzal sa o dôveru toho Iudu hanobeného, z ktorého ináč aj on sám pochodí.

Horšie sa vodilo Iudákom v Pezinsku. Tu sa jeden nepriateľ slúšne choval oproti našim ablegátom dr. Černochovi a dr. Kubinovi. Ziaľ Bohu, niektorí Iudáci nám odskočili. Tak píšú nám o račisdorfskom pánovi farárovi, ktorý bol pri prvej volbe vodcom Iudákov, že pri tejto náhradnej volbe odskočil udajne za 120 kor. a strhol sebou aj 14 voličov. Ostatní však vytrvali a hlasovali za Iudáka. Nuž tak sme prepadli so 100 aj niekoľko hlasmi. Liberálom dopomohli k víťazstou bratia Evanjelici, ktorí temer všetci na liberála hlasovali. O tejto veci dostali sme veľa dopisov veľmi trpkého hlasu. Nuž čo sa stalo, odstať sa nemôže. My povieme na to len toľko, že tí páni, ktorí svojich Evanjelikov proti Iudákovi viedli, pod liberálne zástavy, mohli mať snáď k tomu príčiny osobné ale nie zásadné. Jednali veľmi nemúdro proti — sebe, bo naučili si Iud nedržať sa žiadnych zarad. Múdra politika bola by im dovoľovala iba passivitu.

Pozorujte!

budete mať pekný nový Kalendár!

P. vydavateľ «Listov sv. Antona» nahovoril mňa, aby som mu pomôhol zostaviť nový slovenský Kalendár pod názvom: «Veľký Obrázkový Kalendár Svätého Antona Paduanského».

Ponevác tu v Pešti pravdepodobne zaniknú dva slovenské Kalendáre (Sväto-Štefanský a Veľký Kresťanský) a ponevác presvedčil som sa, že nový tento Kalendár má byť nie len raz tak veľký, lež aj dľa zovňajška tak vkusne tlačený u Sv.-Štefanského spolku, že takého Kalendára naši slovenskí katolíci ešte veru nemali: nuž pre tieto príčiny vďačne podujal som prácu zostavenia Kalendára. Vymienil som si však nasledovné:

1. Aby sme podali v ňom články najlepších našich katolíckych spisovateľov. Z tohoto ohľadu sme už z čiastky ubezpečení, bo nám jednotliví páni spisovatelia svoje príspevky už doposlali a kalendár je už v práci tak, že najneskôr o 14 dní vynde z tlače.

2. Keď pozrete doterajšie Kalendáre peštianske, nápadné vám musí byť, že na konci tých Kalendárov jesto všeliakých oznamov mnoho a mnoho, hádam aj vyše sta. A tie oznamy vychvaľujú obyčajne kadeaké viedenské židovské obchody, alebo apatikárske sprostosti, ktoré ani fajku dymu nestoja. Prečo bolo tých oznamov toľko v tých Kalendároch? Len preto, lebo za tie oznamy *dobře platili* patriční kšeftári, teda vydavateľ Kalendára mal z toho znamenitý zisk. Preto stalo sa, že na pr. teše aj v «Lurdskom Kalendári» byly aj také oznamy, v ktorých sa hnusné, ne mravné veci alebo lieky odporúčaly. V našom Kalendári *nesmie byť žiadnych takých oznamov*. My nechceme sprostosti odporúčať Iudu a ho na daromnicu zavádzať. Na miesto toho ale prosíme *všetkých čestných kresťanských obchodníkov slovenských*, aby doposlali na niž udanú adresu svoje oznamy; *my len jejích obchody chceme odporúčať* a za cenu takú, aby sa tlač, papier vyplatil. My už vyzvali sme jeden ráz našich kresťanských obchodníkov o toto, no bolo márne, bo kresťan je do všetkého farbavý i vtedy, keď jedná sa o jeho dobrô. V 10.000 kalendároch byť oznámeným je zajiste nemalá výhoda pre človeka obchodníka. Prosíme teraz *kohokoľvek*, ak zná poctivé kresťanské obchody, ktoré môhol by svedomite odporúčať, nech zašle nám ich na niž udanú adresu, my si chceme svojich i zdarma odporúčať. Kalendár bude stať 60 hal. a dáme ho tlačiť desať tisíc kusov, ktoré minúť sa musejú, bo ináč nebolo by možno dať kalendár tak veľký za tak lacnú cenu. — Z tlače vynde asi o týždeň. Prihlásiť sa možno už dnes na niž uvedenú adresu.

Kresťanskí kupci teda, nezameškajte prečítať si tento oznam!

Administrácia: «Listy sv. Antona»,
Budapešť, VIII. Szentkirályi-u. 28/a.

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovo v Štankovanoch.

Číslo 35—36.

Po 2 koruny: V. Bytčianska filiálka Tatry; Mesto Smolník; po 1 korune; Jasenky, Schüffler, Ondrej Czibik, J. Piasek Pruska, Michal Zlatoš, Anton Kuliffay, N. N. z Illavy, Monsek, dr. Teszelszky, Tomba, Úradníci Ľudovej Banky v Trnave, Štefan Bonk, S. B., obec Rutka, mesto Martin, Aladar Porti; po 50 hal.: Jozef Flaškovszky, N. N.; po 40 hal.: N. N., Pálfy, N. N., R. L., Brezňák, N. N., Burnai, N. N., N. N.; po 30 hal.: Ján Valko, N. N., N. N.; po 20 hal.: Michal Vunko, Ján Mastics, L. Jankovics Rovné, N. N., Lackovics, Rehák, A. Skotnický, N. N., N. N., Hoja, N. N., N. N., N. N., V. Jozef, N. N., N. N., N. N., Ed. Ring, Géza Kiš, vdova Ačova, Alex. Weisz; po 10 hal.: N. N., N. N., Szanter, Anton Minarik, Jozef Belász Kostolny, Katarina Straka, J. M., Hoffmann 25 h., N. Jozef 60 h., B. A. 80 halierov. — **Summa číslo 1—36. 3810 korún 95 halierov.**

Božské Srdce Ježišovo, daj, aby sme Ťa vždy viac a viac milovali!

Odkaz bratom Ľudákom stupavského okresu.

Sláva Vám milí Bratia! Prijmite srdečný pozdrav od nás!

Tešíme sa Vášmu skvelému víťazstvu, ktorým pokorili ste človeka, ktorý toľko zármutku, tak veľké súžby a trpkosti Vám zaspôsobil. Sláva, sláva Vám!

Chválu dávame Bohu za dobrodenie, ktoré Vám preukázal, že Vás k víťazstvu viedol.

Jak sme Vás ľutovali pred piatimi rokami pre neľudskosť a bolesť, ktorú nesvedomiti a draví ľudia z nenávisťi a hnevu Vám zaspôsobili: tak radujeme sa teraz s Vami, keď ste sa s triznitelmi svojimi porátali. Sláva, sláva Vám!

Obávali sme sa, že betári a zlomyseľníci aj teraz zašľapia pravdu a právo Vaše, lenže cit a kresťanská statočnosť, ktorá v srdciach vašich prebýva, porúchala hnusný plán jejích a Vy bratia, vydobili ste také víťazstvo, pre ktoré nie len my Vás oslavujeme, ale všetci ľudia po celej krajine. Sláva, sláva Vám!

Bárs ďaleko sme jeden od druhého, ale bratská láska, ktorú oproti Vám chováme, nepozná dialky, v pamäti pri Vás sme a k srdcu Vás priviňame.

Verím, že Vaša horlivosť a neohroziteľná láska ktorou k zástave Ľudovej strany oddaní ste, za dobrý príklad bude slúžiť tým krajanom, ktorí ešte do veľku nenadobudli odvážlivosti, presvedčenia a statočnosti, aby sa boli k nám pripojili. Ale máme nádej, že príjde čas, keď všetci Slováci pod jedným práporom budú bojovať za dobrobyt krajiny a za povýšenie kresťanstva. Neni možno, aby Vaše a naše víťazstvo bez výsledku zostalo.

Nech Vás Boh požehná. *Prievidzskí ľudia.*

Stupavskému okresu Ľudovej strany posielame srdečné pozdravenie za slávne, víťazné bojovanie a porazenie Komlóšyho, a privolávame nech žije p. Trubinyi, nech žije ľudová strana v stupavskom okrese! Sláva!

Mnoho voličov gbelských.

Pár slov o kňazských majetkoch.

II.

Včul ale hladme, ako prišli k majetkom a k bohatstvu židia, ktorí najväčšmi vyvalujú oči na katolícke majetky a bažia za nimi.

O tomto škoda je písať, veď to každý vie, že s úžerou, zbojstvom, cigánstvom a figlami, so špekuláciou skrze špinavé pravoty, meraním otravy (nápojov), jedným slovom, s najpodlejšími spôsobami, ktoré zákon prísne by mal trestať. Či môže dakto povedať, že židia vlastenecké služby konali krajine? (Včul konajú liberálnej vláde, lebo peniaze dávajú na kortešačky a požičky ľahkomyselným lumpom.) Že boli na pomoc človečenstvu? Snáď boli udatní bojovníci v bitkách, alebo verní poddaní kráľom, alebo snáď stavali ústavy pre opustilé siroty, alebo opatrovne pre bedárov? O tomto nikto nevie. Ja som mnohokrát čítal históriu krajiny našej. Viem o ukrutných vojnách, ktoré kresťania oproti Tatárom, Turkom, Pohanom, Nemcom, Talianom a oproti iným náciam viedli. Viem mnohých pomenovať, ktorí hrdinský bojovali, ale žeby žid zbroj bol chytil na obranu krajiny, žeby bol za ňu krv cedil, o tom nič neviem. To ale viem, že v čas veľkých vojní židia liferanti boli, že miesto múky prach, miesto chleba tehlu, miesto mäsa zdochlinu a podobné veci lífrovali za veľké peniaze pre ukonaných a hladných vojakov. Víťazstvo nie, ale krádež, zdieranie, zbojstvo a klam už tie najstarodávnejšie historie spomínajú o židoch. Čítajte, čo sa robilo v krajine za ten čas, kým II. Ondrej kráľ náš v Svätej zemi bol? Alebo čo robili Fuggerovci a Szerencsés?

Aj to vieme, že židi ako dovandrovaná, bezočivá a poľsvete blúdiaca háveď až do roku 1848. žiadne práva, a pred zákonom skoro žiadnej obrany nemali. Zapovrhnutá črieda boli od jakživa, ktorú znevážil, vysmial, zaplúval a vyplacoval hoc kto bez toho, žeby trestu sa mal báť. V tom čase žid nebol nikto. (Ale veď starí ľudia dobre sa pamätajú na to.) V obci ho trpeť nemuseli ani len za minútku, sme ho mohli vy-

praf, ak by sa bol opovážil ta vtrief. Ale Košsuth, ktorý krajinu našu do revolúcie vhnal, za krajinských občanov vyhlásil židov, a bez všetkej odmeny, za darmo slobodu a práva dal zapovrhnutej čriede židovskej. Od toho času oni sú páni v krajine a smele môžu povedať, že skoro všetci uhorskí páni v jejích vačkách sú. Veď to je hrúza, za 50 rokov ako sa rozmnožili, a koľké majetky a millióny nazbýjali! A jakým spôsobom? Vieme! *Tieto židovské majetky väčším právom by mohla krajina zhabať*, lebo tisíce a tisíce olupených rodín plače za nimi či tu či v cudzine, ktoré rodiny zákon nebránil oproti úzere.

Ešte je nazad tá otázka, či by si ozaj pomohla krajina, keď by kňazské, vlastne cirkevné majetky zhabala? Prosím vás ponižene, vyviedli to dávno cudzie krajiny, kde zednári, neznajbohovia a iní lotri dostali do rúk panovanie nad krajinou. Majetky za krátky čas prehajdákali a krajine nezostalo nič. To isté by sa aj u nás stalo. Veď čo by urobili pekelní bezbožníci s nimi? Lebo by ich predali, lebo do árendy dali. A kto by ich kúpil alebo vyárendoval? Židi!

Čo by sa stalo s peniazmi, ktoré by za ne utržili? Pomôhlo by sa s tým zadĺženej a na vnivoč donesenej krajine? Horký že! Jak náhle by bolo pár groši v štátnej pokladnici, ktorá na večné veky prázdna je, koľko len popánštených hľadošov je v krajine, každý by zobral či väčší plat či väčšiu penziu. Či úradník, či vojak, či profesor, či sluha. Jeden minister by na kanóny a novú zbroj pýtal millióny, druhý na zmnoženie úradníkov, tretí na podporu židovských fabrik a spoločností, ktoré i tak veľké dôchodky majú, štvrtý na podplácanie židovských novín, aby liberálnu vládu vychvalovali a bránili, piaty na povýšenie fõiškánskych a ministerských penzií, šiesti na kortešačky, aby liberáli väčšinu mali . . . Prissám, takto by pomáhali ubiedenej krajine a chudobe!

A do včulku má krajina dáky chosen z kňazských majetkov? Aj krajina aj my katolíci máme, a to veľa!

Roku 1848. naši kňazi dobrovolne zriekli sa tých dôchodkov, ktoré od poddaných dostávali bez toho, žeby vynáhradu boli za to žiadali. To bol čistý chosen pre krajinu. Od majetkov porcie musia platiť, tak ako hoc aký občan. Výživu dávajú stá a stá rodinám. Na svoju osobu doista

nestrovia toľko, koľko na dobré ciele obetujú. Na kostoly, na školy, na sirotince, na špitále, na mníšky, na chudobných žiakov, na vyhorencov a Boh vie na čo všetko. No, a tie menšie milodary, kde ľavá ruka nevie koľko pravá dala? O ktorých len dobrodinec a Otec nebeský vie? Stá tisíce to učiní ročite. No nech zhabú kňazské (cirkevné) majetky, nech vyschne tento bohatý prameň milodarov: porúčané kostoly, školy, sirotince ver' nikto nebude stavať. Ani chudobe nebude mať kto slzy utierať. Zostaneme bez pomoci.

Hovoríte, že štát zostane darcom. Ten že bude miesto kňazov dobrodenie robiť.

Ale dajte pokoj! Štát ani nespomínajte! Jako pomáhal do včulku? Štát chudobe nepomôže. Keď by aj, dá si to draho zaplatiť. Lebo však kto je štát? My občania do hromady. Keď štát volačo dá, to náš vačok trpí. Čím väčšia je štátna podpora, tým väčšie sú porcie.

Najhoršie však my katolíci by sme pochodili, keby cirkevné majetky odobrali. Do včulku kňazom nedávame riadny plat. Žijú z pozemkov. Nech by im ich ale odobrali, tak o *vydržívanie a o výživu jejích my sami by sme sa museli starať*. Tak je to aj v iných liberálnych krajinách, kde kňazov o majetky orabovali. Štát im nič nedá, lebo ten nemá potrebu na kňazov. Štát to povie: kto chce mať kňaza, nech si ho platí, kto ale nechce platiť, nech vystúpi z cirkvi a žije bez náboženstva. No, to by nám bolo treba! Či neni dosť neznajbohov? . . . Veru tak krajanania mojí. Tak podobne robia aj kalvíni. Deň po deň celé húfy zanechávajú vieru, a pripoja sa k neznajbohóm, len aby kňazských daní sa sprostili.

No bolo by to čo strašného vidieť katolícku cirkev utlačenú a o majetok olupenú! Bože zachovaj! Preto vás napomínam, nedajte sa mámiť od zlomyseľných liberálov a všeliakých trhanov, ktorí vás oproti kňazom a ich majetkom dráždia. Nech by sa ich pekelný plán podaril, náramné nešťastia by sa uvalilo jak na nás, tak aj na krajinu, lebo v tom páde právo máme žiadať zhabanie pánskych pozemkov, židovských nazbýjaných majetkov, ba ver' ani kalvinským základinám by sme nedali pardónu.

Aj tak nás o veľa orabovali. Tam je univerzita t. j. najvyššia škola. Za katolícké peniaze založený a vydržaný ústav bol za veľké roky. Nenásitení štát ruku položil na ňu, a dnes väčšina

židov učí sa na nej. II. Jozef cisár (panoval od roku 1780 do 1790.) tento prvý liberál v Uhorsku 140 kláštorov dal zapreť zo svojej vôle, ich majetky na peniaze obrátil, z ktorých dneskajší čas židi, kalvíni, luteráni a Boh zná kto ešte dostávajú hodnú podporu.

Predniesol som vám vážnu vec túto tak, aby to každý srozumel a nedal sa pobláznit od všeliakých lumpov a betárov, ktorí radi by žali tam, kde nesiali. Majetky katolíckych kňazov sú také zákonitě vlastiny cirkve, ako hoc ktorý za hotový groš kúpený a do gruntovnej knihy zavedený osobný majetok. Kto o nich inakšie myslí alebo tára; je alebo kmín, alebo trubyrh.

Prievidzký Ludák.

L'udomilom v laskavú známosť.

«*Rakúska jednota proti opilstvu*» vydala nasledujúce plakáty:

Varujte sa pálenky! Napísané je v Písme svätom, v 1. epístole sv. Pavla ku Korintským v kap. 6., verš 10.: «Opilei dedičami kráľovstva Božieho nebudú.» Preto je povinnosť jedného každého varovať rodinu kresťanskú pred nepriateľom, ktorý život národni hubí, nekonečnú biedu a zlobu privádza do chýž delníckych a dušu vraždí navždy. Tento nepriateľ je pálenka.

1. Ona rozvádza manželov, pôsobí vady, rozbroj a vraždy medzi manželmi, ktorí prisahali si pred oltárom vernosť až do smrti, a zabíja lásku. 2. Kazí kresťanské vychovanie detí. Aký dáva opilec príklad svojim deťom! 3. Škodí telu a podkopáva zdravie, nedávajúc mu žiadnej sily, ale rozčuľuje, aby tým viacej oslablo. 4. Privoláva núdzu a chudobu. Preto keď ťažko vyrobený groš v krémách sa prepíje, musí rodina ísť zobrat lebo — kradnúť. 5. Zpôsobuje surovosť a vedie k zločinom. Tri štvrté zločinov pochádza z opilstva. 6. Pálenkou stáva sa človek v službe nespoľahlivým a k nej neschopným a spôsobuje nesčíslné nešťastia pri strojach, v továrňach. pri premávke atď. 7. Privádza do blázincea. Koľko tisíc ľudí neumiera v našej vlasti zblázniac sa z pitia. 8. Zabíja svedomie, umŕtvuje vôľu a vedie k sebevražde. Opilec sebou nevláda. 9. Vraždí rozum, cit a všetek vyšší život duševný, zabíja vieru a odvádza od Boha, umoruje lásku k slovu Božiemu a k modlitbe, ničí myšlienku na súdny deň a večnú odplatu. 10. Pálenka a opilstvo zaviera človeku kráľovstvo nebeské a blaženosť večnú, ako je napísané: «Opilci dedičami kráľovstva Božieho nebudú.» 11. Opilcov umiera trikrát viacej ako striedmych. 12. Pálenka obsahuje fuzel, tedy jed. Lučbou sa vyzkúmal, jaké otraviny väčšia časť páleniek v sebe má. 13. Pálenka denne pítá, dráždi neprirodzené žalúdok, modzog, čuvy a cevy krevné. 14. Kazí trávenie a zázívanie; dusenie, trasenie, tlkot srdca, zkažené pe-

čienky: to všetko pochádza z nestriedneho pitia pálenky. 15. Deti opilcove umierajú suchotinami, trpia nemocmi duševnými, zrádnikom, blbosťou, hluchotou a nemotou a oddané bývajú mrzkostiam. 16. Schopnosti k zbrani ubýva a útraty na podpory nedúživcov z opilstva rastú pre štát, obec i jednotlivca. 17. Sčítanie ľudu dokazuje strašlive riadenie moru pálenčeného. 18. Múdre a láskavé poučovanie opilcov je dobrodenie pre striedmych. 19. Verte tomu a pohliadnite na spoluobčanov a susedov svojich, ktorí sa oddávajú pitiu. 20. Peniaz, ktorý zanášate do krčiem, ujímate zdravému pokrmu svojmu a deťom svojim. Krčma zbohatne a vy sa ožobráčite.

Pozrite, čo Vás pálenka denne a ročne stojí!

Kto buď sám alebo s rodinou vypije denne za 10 halierov pálenky, vydá ročne 36 k. 5 hal.

Kto denne vypije za 20 hal. pálenky, vydá ročne 73 korún.

Kto denne vypije za 40 hal. pálenky, vydá ročne 146 korún.

Kto denne vypije za 60 hal. pálenky, vydá ročne 219 korún.

Obec, v ktorej 100 ľudí pálenku pie, vydá tedy:

Keď vypije každý len za 10 hal., ročne 3650 korún.

Keď vypije každý len za 20 hal., ročne 7300 korún.

Keď vypije každý len za 40 hal., ročne 14600 korún.

Keď vypije každý len za 60 hal., ročne 21900 korún.

Čo by mohla takáto obec za toto množstvo tisícov korún dobrého pre seba vykonať, keby tých 100 pálenčiarov prestalo piť pálenku. Takto zanášajú svoje ťažko vyrobené groše jednému človeku — za otravu i

*

Plakát tento možno dostať v knihtačiarňi Salvovej v Ružomberku na veľkom hárku za dva hal.

Zo «Slov. Listov.»

Prosba.

Prestavanie a zariadenie dvoch škôl v sídelnom dome školských bratov pôsobí najväčšiu a najťažšiu starosť mojich chudobných veriacich. Dobře vediac, s jak veľkou radosťou prijali čitateľa veľacteného katolíckeho obecnstva tú zvesť, že sídelné miesto uhorských školských bratov sem bolo osadané, z ktorého pre katolícke školy našej drahej vlasti statní učítelia budú rozposielaní toto povedomie dá mne úfať, že veľactené katolícke obecnstvo v uskutočnení tohto plánu, menovite v prestavovaní a zariadení tých hore pomenovaných škôl svojimi láskavými milodarmi bude mňa napomáhať. Preto najhlbšou úctou spojenou prosbou obraciam sa na veľactené katolícke obecnstvo čitateľov, aby boli tak láskavi svojimi milodarmi prispeť k prevedeniu tohto šľachetného cieľu. Aj tú najmenšiu obeť s povďačnosťou prijímam. Prijatie milodarov v novinách budem kvitovať. Milodary prosím zasielať na meno nižepodpísaného.

Dano v Nitrahajne (pošta v mieste), 8-ho augusta roku 1901.

Ján Boll, farár.

Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už ct. čitateľov nášho časopisu, by pracovali na tom, že by «Krestan» do čím viac príbytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čím viac sa rozširovaly.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu :

«Krest'an» kiadóhivatala
Budapest. VIII., József-körút 35

BESEDNICA.

Rozhovor o žilinskej voľbe medzi Šapslom, mladším Strachoprdfym a sedliakom Vydlica ľudákom. Vypočúval a prezradil Slivovicay figetlensīgi hazafik.

— Chváľa Pánu Bohu že je už raz po tej našej voľbe ! Aspoň si už môžem oddychnúť a odpočinuť. Človek by bol skoro o život prišiel ; veď som sa mal skoro zadusiť pod korytom, pod ktoré som sa od strachu ukrýl pred ľudovou stranou, ktorá ma vyhladávala, bych statočno dané slovo a hlas môj dal na ľudáka. Šťastie, že tá záverečná hodina skôr bola, ako mala byť ; už bych sa bol zadusil pod tým korytom ; aj žena ma s metlou hľadala celý deň, šťastie, že ma nenašla.

— No a s vami Šapsličko ako že je ?

— Horká to Konštitúcia ! Ešte dnes mi hučí v hlave čo mi po nej s palicami načítali kopu volebných paragrafov a medzi lopatky mi vtláčily takzvaný «delet», po nemecký «befund» — ako sa to volá po slovenský, to mi ani nechceli povedať.

— Šapselko, ten «delet» je to, keď voľakto zo skrupnosti alebo zo sprostosti nedá štempel tam kde patrí — tak za to, že ukrátil štát v dôchodkoch, platí trojnásobne za ten štempel pokuty a to sa volá «delet». Vy ste zaiste chceli ukrátiť zákon volebný o práve, o slobode a o spravodlivosti — nuž vám zato trojnásobný štempel vylepili na hlavu a na chrbát ľudovi financi. Až sa vas smiem opýtať Šapsličko, čo že vám nasľubovali tí liberáli ?

— Ty somár, čo sa pýtaš, však vidíš kvitanciu na jeho hlave, že prijal sľúbené.

— Do toho vás nič, vy sprostý sedliak Vydlica !

— No neráňte sa pajediť Šapsličko nad tým, keď a ľudová strana rozdávala.

— Nech ju tam čert vezme aj s jej rozdávaním !

— Ale prečo by ju mal čert brať, však keď ste išiel pre liberálov almužny pýtať, prečo žeby ona ju nedala zákonitým spôsobom, keď sa ona nezákonne zobrala ?

Strachoprdfy: Verte mi, kamaráti, že až veľú vidím ako som pochabo spravil. Dal som moje čestné slovo ľudovej strane a keď ho potrebovali, behol som do pece. Večer keď ľudová mamka stonala, vzdychala, prosila : «deti moje nenechávajte ma v Žiline zomreť, pomáhajte mi» ; počul som jej hlasu, aj my srdce stísalo, som aj banoval, že som nešiel mamku túto ratovať a nechal ju zomreť u nás, kde si nežiadala byť pochovanou. Aj ten sprostý Zaosek celé púdlu mi s ohrablom pourážal, čo ma v peci hľadal, aby ma vykúril, ale som sa neohlásil až po veľbe a z rovna som bežal na pivo do liberálneho tábora.

Slivovicay. My žilinské dzeci sme sa ale zadržali !

— Zle a špatno ! — zamiešal sa do reči Vydlica Juro.

— Čo vy sprostý dedinčar, sedliak Vydlica tu chcete medzi nami ? Tam máte vašeho farára ; čo vám ten nasľuboval ?

— No naši farári nám nemali čo nasľubovať ; ale som počul, že vám poschovávaným nasľubovali. Jednému vraj dajú babylonskú väzu štátnych dlhov s niklom pokrývať, druhému liberálne mäso sekať, to jest, že ho nebudú sekírovať, keď budú držky vyseť medzi mäsom alebo keď nebudú vačky čisté.

— Vy somár starý sedliak, však mäso není ani ľudové ani liberálne, ale hovädzie, telacie, bravčové — a zákon predpisuje čistotu a nie liberáli.

— No pane Strachoprdfy — hovorí sedliak — to máte celkom pravdu a preto ste aj sprostoto spravil pred voľbou sa schovať ; však keď idete dľa zákona, tak vás žiaden nemôže sekírovať a vtedy nemusíte sa od strachu schovať medzi držky alebo medzi kravské kože.

— No Vydlica, vy ste len taký oštoba parast, vy tomu nerozumiете. Tam máte ! Zhodia vám rychtárov tých, ktorí boli s občanmi ľudákmi.

No páni meštani, je to kunšt, malého človeka s malým na skapanie platom zhodiť ; my sme ale chceli veľkých pánov s veľkými platmi pozhazovať. Rychtárov, boženikov a úrad dedinský dostať je ľahká vec ; ktorý lúbia piť, to sú všetci kandidáti ; o to nás hlava neboli a z rychtárstva ešte žiaden nezbohatne, ale naopak, pri tom jeho úrade aj o svoje prišiel. Voľakomu sľubovať rychtárstvo, to je veru mizerná almužná — a vyhrážať sa s tým, že ho zhodia, to je dobrý skutok ; aspoň sa oslobodí od úplného úpadku a od korhelice. — Tu vám poviem jeden príklad :

Bolo to ešte pred revolúciou a pred rebeliou pred rokom 1848-tým. V našej otrhaněj malozemanskej dedinke išli sebe voliť «hadnadza», v zemanských dedinách volali takto rychtára. — Obec táto zemanská bola mizerná, komíni poválané, strechy slamené od vetra vyškľabané, v kassy obenej ani babky a tak aj «badnadz» nemal platu

preto aj žiaden nechcel tento hadnadzký úrad niak prijať. Sišli sa prednejší zemankovia t. j. tí, ktorí už všetko poprepjali a radili sa, ako by mohli vyvolať hadnadzka. Sľubovať mu nemali čo, ustálili sa na tom, že vofaktorý predsa musí byť tým hadnadzom. Posedali si v kréme okolo stola, každý si musel položiť bradu na stol — lebo vtedy nosili zemankovia brady všetci — a keď už stól s bradami ovenčili, položili na postred stola jednu veľkú živú voš, s tým oznamom, že ktorému tá voš vleze do brady, ten musí byť hadnadzom. A tak sa mojému svokrovi ušla tá česť, zostal hadnadzom. Pri tomto svojom úrade konečne aj o to prišiel, čo ešte nemal Abraháma pozakladené. Tej vsi sa ale nestriasol viac, a tú poručil zase svojemu nástupcovi. — Odtedy sa dedinskí rychtári nemôžu nijak striasť tej korhelice, pri ktorej zväčša každý o majetok prínde. Rychtárstvo teda neni súčasne na sľuby a na kortešačku. Koho chcú potrestať, nech ho spraví len rychtárom, on nezadlho bude zbavený svojho majetku a tú dedičnú voš môže druhému prepustiť až si ju žiada. Teda páni, tu sa nemáte čo vyhrážať, že vofaktorého zhodia z rychtárstva.

To je ale horšie, keď k. p. kachliarovi sľubia, ak bude liberál, že jeho kachle pošlú na výstavu do Londýna, do Paríža, do Filadelfie a že celý svet bude jeho kachle kupovať a on pri tom zbohatne. Chudák kachliar sadol na lep ako gimpel; poslal kachle do Londýna, tam to ale za dvere vpratali aj s gypsovou kočkou čo cirádou a žiaden sa viac nedopytoval na kachle; a tí čo odporúčali jeho kachličky, boli sami, ktorí si dali kachle z Moravy, z Rakús podonášať — lebo vraj tie jeho kachle sa len kadia a nič nehrejú; a chudák kachliar so svojimi liberálnymi vystavenými kachlicami bankrotiroval až od jedu zomrel kdesi na dolnej zemi. Sľuby sa sľubujú, blázni sa radujú.

— No Vydlica, už nech je dosť, my si to vyprosíme, by si nám tu výčitky robil. Ináč ta vyhodíme von.

Lajoš! fizetni . . .

Slivovicay,

figetlenségi hazafik, útkaparásati fének.

Päť dní roku 1900 v Ríme.

Napísal Heraklius Porubský. (Číslo VIII. Katolíckých Illasov, vydáva Fr. Richard Oswald.)

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdú opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Ona hodí sa veľmi aj ako dar naším milým známym a príbuzným, bo takej knižočke sa zaiste každý poteší. Vôbec nemala by ona chybovať v žiadnej katolíckej rodine. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 40 hal., s poštou 45 halierov; 50 výtiskov 18 korún, 100 výtiskov 25 korún.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťami ako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Nový farár. Uprázdnenú bobrovskú (Orava) faru dostal Jozef Dónay, farár v Istvánfalve (Spiš).

Prošba. Hrozný požiar zničil 30-ho septembra b. r. dve tretiny obce Liptovského-Bjehopotoka. Obyvatelia dediny tejto boli na jarmoku v Ružomberku, iba keď naraz popoludni kričia: Horí, horí v Bjelompotoku. Pu sa bielopotočania do úteku pustili, aby niečo ratovali, lež keď domov prišli, nenašli iba popol, všetko do zniku zhorelo, tak že ani miesto príbytkov svojich poznať nemohli. 138 rodín vyhorelo a väčšej čiastke neostalo nič, iba čo na sebe mali. Preto ožobráčeni pohoreleci so složenými rukami pre Boha prosia bratov a sestry o almužnú tým viac, pretože im teraz druhý nemilosrdný nepriateľ: zima ešte väčšou biedou hrozí. Tieto milodary ochotne prijme farský úrad ružomerský, ku ktorému Bjelypotok ako filiálka patrí. Almužny prosíme posielat na túto adresu: Fötisztelendő róm. kath. Plébánia hivatalnak Liptó-Rózsahegy; alebo slovensky takto: Prevelebnému rímsko-katolíckému farskému úradu Liptó-Rózsahegy. Milodary budú sa uverejňovať v «Kresfane.»

Pozor na deti! Minulý piatok v Rovnom neďaleko chalupy viac detí sa bavilo, ktorým na myseľ prišlo si zakúriť, že sa budú pri ohni lepšej baviť. Po krátkom kúrení sa jednému štyri ročnému chlapcovi šaty chytili. Chlapček, ktorého nemal kto ratovať, sa v pravom smysle slova upiekol a bofasťou za pár hodín ducha pustil. Matka, ktorá svoje dieťa tak upečené zazrela, od veľkého žiaľu zamdlela; len ťažko ju bolo skriesiť.

Zemetraseniu podobnú vec bolo zbadat dňa 20-ho októbra okolo polnoci na spišskej Magure. Tak sa zdalo, akoby bolo hrmelo, ľudia zobudili zo spánku a zbadali, že sa postel a inšie veci rušali. Ale ten strašný zjav chvála Bohu — len za chvíľku trval.

Brat do brata strelil. Z Grinavy nám píšu. Štefan Gruber zdedil po svojom otcovi dedičstvo. Brat jeho starší, menom Ján Gruber, je proti tomu. Keď jeho mladší brat išiel vedľa jeho domu, po dva rázy ho predstavil, a vždy sa mu vyhrážal, že ho musí zabiť. Mladší brat Štefan vzal si zo sebou revolver a keď ho i po tretí raz predstavil, mu povedal: odstup, lebo strelím. Starší brat Ján

Čo to môže byť v tom koši?

Gruber povedal: no strel! V tom okamihu brat strelil doňho ale rana nebola smrteľná. Hneď obojvoch odovzdali žandári k súdu.

Smutný následok opilstva. V spišskom Richvalde jedna cudzá chudobná vdova v opilom stave ťažko zarobených 40 korún ztratila. Hľa pijatika, zvlášte pálenka nie len rozum odoberá, ale aj o krvopotne zarobený groš prinese človeka. Ludkovia! varujte sa hnusnej krémy a jedovatej pálenky!

Poďakovanie et. p. Francovi Korotkievicovi z Pudmeric (prešporská st.), že už od roku 86. sa najlepšiemu zdraviu tešíme. Ďakujeme vám všetci srdečne, že ste mi pomohol od nešťastlivej padúcej nemoce, na ktorú som mnoho rokov trpel. Ďalej trpel na tento zrádnik Ján Haroka, syn Františka Haroka z Rapotíc. Je on z mojej rodiny. Mladík tento už tiež od mnohých rokov trpel na túto nemoc. Keď ho tá nemoc pochytila, tak ručal ako zviera. Na túto nemoc z mojej rodiny trpeli ešte: Anton Hilka 16 rokov. — Moja tetka z Podivína 21 rokov. Mój známy Václav Ježek z Dol. Kounile pri Brne bol za 28 rokov na oči celkom slepý od vápna. Ale teraz už na jedno oko čistejšie vidí, druhé oko mu viteklo. V Soboticiach, dňa 4. okt. 1901. *Dominik Roubliček*, hejtmanství Hustopeč na Morave.

Nebezpečná kolonia. Španielsko má v Južnej Afrike novú kolóniu, ktorá sa zovie Rio Muni. Dosavď nepočul svet o tejto kolónii veľmi mnoho, ačpráve ukazuje sa byť veľmi zaujímavou, bárs nie bezpečnou. Aspoň na to sa dá následkovať z prvého chýru, ktorý dochádza z tejto kolónie. Z Madridu totiž telegrafujú, že na Rio Muni novej to španielskej kolónii v Južnej Afrike domorodci zjedli šesť španielskych vojakov a jedného kaprála.

Robotníci proti Angličanom. Veľké množstvo európskych robotníkov chce sa teraz ako faktor zamiešať do značnej svetovej udalosti. Všeobecným strajkom, pevným spolu držaním chce koniec urobiť južno-africkej vojne. Z Amsterdamu totiž oznamujú, že predsedníctvo šesť lodných a skladných robotníckych spolkov vyzvalo robotníkov všetkých prístavov Európy, že ak Anglicko do 31. decembra r. 1901. neuzavre s Búrmami pokoj, od toho času aby ani jeden robotník nepomáhal pri skladaní s anglických lodí. Robotnícke spolky prístavov celej Európy obdržaly toto vyzvanie a nie je vytvorené, že pohyb tento stane sa všeobecným. Robotníci sa úfajú, že svetové obchodníctvo následkom tohto bojkottu počnúc od udaného termínu nebude užívať anglických lodí a Anglicko, ktorého sa pohyb takýmto spôsob s najcitlivejšej stránky dotkne, konečne prinútené bude ustúpiť. Či sa robotníkom celej Európy podarí utvoriť takéto všeobecné spoludržanie a ak sa podarí, či zlomia anglickú energiu, o tom sa možno dišputovať, no to je oduševňujúce, keď človek počuje, že prácou zmorení robotníci snažia sa previesť to, čo vlády kráľovia učiniť zameškali.

Uväznený spisovateľ. Z Poznane oznamujú, že vo Vratislave dňa 15. tohto mesiaca uväznili dr. Kazimíra Rakuského, redaktora poznaňského týždenníka «Praca»,

preto, že uverejnil v svojom časopise články proti poškonepriateľskému systému v Prusku. Policia shabala i u vydavateľa toho časopisu všetky písomnosti.

Zúrivý učiteľ. Školský výbor ev. cirkve v Nemcovciach (šárišská stolica) na základe §. 205. synodálneho zákona jednohlasne uzavrel, aby v škole cirkevnej budúcné bola naukosdeľnou rečou reč slovenská. Cirkev je čisto slovenská a všetci s radosťou prijali uzavretie, pritom nestačili dost rozprávať o ťažkostiach a nesnádzach, aké prichodilo defom pretrpeť následkom toho, že v slovenskej škole bola maďarská reč rečou vyučovacou. Len jeden jediný človečik našel sa, ktorý proti tomu uzavretiu protestoval, a tento biedny človečik bol rektor a učiteľ, menom Mišo Dzúrik, rodák z Oravy. Bezočivo postavil sa proti uzavretiu, ba mal toľko drzosti osvedčiť, že sa on toho uzavretia držať nebude. A keď mu predsedajúci pán farár Ján Maliarik poznamenal na to, že v prípade neposlušnosti cirkev nedá mu platu učiteľského, učiteľ dal sa zúriť, kričať a grobianiť farárovi i výboru. Pán farár a predseda, nevediac ináč odzbrojiť zúriveca, odobral mu slovo, a keď ani to nepomáhalo, ba keď učiteľ počal hroziť ešte i bitkou, vypovedal ho z výboru. Zase padly ostré i prikre slová, až konečne rozsrdený učiteľ pobral sa preč, vyhrážajúc farárovi. — Ako je možné také chovanie sa učiteľa proti cirkvi? Nuž len tak vari, že bezočivec musí cítiť za sebou dakoho, na ktorého sa môže opierať.

Následky šovinizmu. Anglická vláda v novších časoch potlačovala talianskú reč na ostrove Malte, natískajúc namiesto nej angličtinu. Toto neslušné pokračovanie veľmi rozhorčilo Talianov na Malte, tak že s času na čas zjavujú sa manifesty revolucionárneho obsahu proti Angličanom a ich panstvu na Malte. Posledný taký manifest hrozí Angličanom aj zorganizovaním vendetty, t. j. pomsty krvavej, ktorou budú stíhať Angličanov na území ostrova.

Poďakujúci prípis. Od 9 rokov trpela moja manželka na bolenie hlavy, závraty, lúpanie v údoch a bezsnivosť a ja upotrebil som od Vás odporúčaný a prospešný duplovano-elektromagnetický križ R. B. N. 86967; jej boľastiam sa na toľko uľavilo, že sa teraz celkom zdravá cíti. Tak som Vám podlžen aj s mojou rodinou tú najväčšiu a najúprimnejšiu vďaku. — *František Hatschka*, maliar, Budapest, Gizella út 42.

Tento poďakujúci prípis obdržal pán Albert Müller, Budapest V. Vadász-uteza 42/Z. vynálezca elektromagnetického križa R. B. N. 86967.

Pút do Jeruzalema. Rímu a Loretta pojde 7-ho januára z Budapešti cez Fiume, Ancona, Loretto, Alexandria (výlet do Kairo a k pyramidom) Jaffa, Jeruzalem, Bethlehem, Jericho, Jordán. — Nazad: Neapel, Rím, Ancona, Fiume, Budapešť. Návrat 11. februára. Ceny so 20 dnovým úplným zaopatrením I. trieda: 860 korún; II. 680; III. 312. III. len s hospodou bez potraviny 280, (190 zl.) Obsirnejšie správy a cestovný program je u Jána Šimončič v Trenčianskej Teplej.

DOPISY.

Z pezinského okolia.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Tu v pezinskom okrese mali sme toho roku dvakrát voľbu, že prečo, to je už z časopisov doposiaľ dávno známe, a preto bolo by zbytočné tuhá to zpomínať. Poďme teda hneď k veci, totižto ako dokonala sa u nás táto náhradná voľba. V deň voľby t. j. 24. októbra, v ktorýžto deň bolo špatné, daždivé počasie, dostavili sa naši driečni ľudáci práve tak hojným počtom do Pezinku, ako pri voľbe prvej. No zarmútili nás tam hneď akési nové poriadky, akých pri prvej voľbe nebolo. Predsedníctvo voľby už o 7. hodine ráno postavilo kordon, tak že už sami pezinečania nemohli od tejto hodiny viac voľne sa pohybovať v svojom vlastnom bydle. Ďalej vidieť bolo akúsi studenosť i oproti poverenníkom nášho kandidáta osv. p. Habrovského. Posúdili sme teda celý stav veci. Vedeli sme hneď, že tu heslo: dnes musí liberálny kandidát zvíťaziť. No my sme sa toho všetkého nebáli, bo pri prvej voľbe sme náramnú väčšinu mali — i do tej absolútnej väčšiny nám len 45 hlasov chybovalo — a to nám chuti a trpezlivosti dodávalo. Pomimo toho prišli v deň voľby do Pezinku i 3 ľud. vyslanci, veľkom p. p. J. Černoch, J. Kubina a B. Jankovics — naši miláčkovia! Tešili a posmelovali nás. Avšak čo sme tušili, to sa nám aj hneď na začiatku voľby zjavne ukázalo. Duch Bánffyho prišiel strašiť do Pezinku, a zvláštne pri II. komissie pokúšal. Pri tejto komissie účinkoval akýsi dr. Rich. Richter, kr. notár z Prešporka, jakžto volebný podpredseda. Jeho náhradník bol: N. Klotsberg, tuším notár zo Sv. Júra. Keď sa malo hlasovanie započáť, predseda naložil, aby sa losovaním určilo, ktorá stránka začne hlasovať. Ku vytiahnutiu lôsu oslovený bol p. J. Toller, učiteľ pudmerický, doverník p. Habrovského. Vytiahol meno Habrovszky. I mala tedy započáť hlasovanie strana Habrovszského a síce kr. m. Modra. Na nešťastie ale nebolo ešte vtedy modránskych voličov tam, a ešte na väčšie nešťastie bolo to, že pokým sme my našich modránskych ľudákov shľadávali, zatiaľ sa liberáli modránski po kôpke, jako husi posletovali, a predseda bez toho, žeby len pár minút bol náklonný býval počkať, nariadil — rozumie sa, že s radosťou — hlasovať str. liberálnej, gr. Jul. Apponyiho. Pokiaľ ohromné množstvo modránskych Apponyovcov hlasovalo, došli i naši ľudáci. Keď liberáli odhlasovali a hlásili sa potom naši ľudáci k urne, predseda ich jednoducho odstránil, že aby teraz prišli až pod záverečnou hodinou. A keď ta prišiel vysl. Kubina, keď už

netopiere doletovať prestali, keď už liberálna studňa plná bola vody, pri opätom vyzývaní spomenutého už dôverníka, ktorému však konečne veľmi málo chybelo, že ho žandarmi vyvieš nedali — ráčil prázes «milostive» privoliť, aby aj Modrania a Borovania hlasovali. — No ale dosť už. Z týchto krátkych síce ale jadrných a mnohých náčrtov patrno, že voľba táto previedla sa zvláštne pri komissii II. celkom dľa ducha Bánffyho a Tarnóczyho, ba ani tí by to neboli vedeli chytřejšie navliecť. Na konci hlasovania (keď p. Richter a Klotsberg záverečnú hodinu s pol 7 na pol 8 natiahli) vyhlásil prvý prázes Füzék Sándor, (ktorému česť za jeho slušné, dľa zákona jednanie pri komissii I.), že Habrovsky dostal 936 a Apponyi 1003 hlasy.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Srdečne prosím o uverejnenie týchto pár riadkov.

Mnohí sú zvedaví, prečo-že odstúpil pred voľbou ľudový kandidát Pirhalla v ľubovenskom okrese? Nuž — pre toto:

Krásne nové zákony zostaly len na papieri — úcta výnimkám, ale málo ktorý z liberálcov ich zachovávali.

Pijatika, žranica, všelijaké sľuby, pomlúvanie, násilensťvo a rozličné hrozby, zneužívanie úradníckej moci panovaly každodenne.

Na Veľkom-Lipniku stalo sa, prišiel so Šalamonom liberálnym kandidátom ako korteš sám okresný notár a držal ku voličom kortešskú reč. Tak pracovali mnohí notári.

Neverne, prefidne sa choval pán farár *Riczinger* z Fridmanu; prv bol ľudákom, a len — razom prestúpil ku liberálom. S kortešským perom si ozbodil kloúk svoj a tak šiel na štvorke s liberálnym kandidátom z jednej dediny do druhej, a všade mámil voličov a ich nahováral, povzbudzoval ku odpadnutiu od ľudovej stránky.

V Relove, v Hanušovcäch a v Nižných Lapsoch hovorili mu voličovia: «Môže prísť sto takých neverných a odpadlých kortešov, my neodpadneme, ale zostaneme ľudovej stránke verní. V iných obciach ale, ako vo Fridmanu, v Nediczi, v Haligovciach, v Lešnici a obzvláste v Starej Ľubovni, sa im verní voličovia tešili, že skrze škandalozny príklad jedného duchovného pastiera, svoje svedomia uspokojíť môžu.

Pán Riczinger farár Fridmanský na prosbu našu, aby verný ostal, odpovedal: «Na zásady kresťanské nedám nič, hlavnosť je dobré priateľstvo s bohatým gruntným pánom.»

Drahí bratia, to sú smutné, veľmi smutné udalosti, ale z tých vidím príčiny, pre ktoré ľudová strana nielen v Ľubovni, ale v celej krajine v 40-tych okresoch prepadla.

Skazenosť liberálna, nevernosť duchovných a svetkých voličov, žranica a pijatika a lakomnosť, ktorá len na prítomný osob, nie ale na budúcnosť hľadí, udusuje vieru, dobré mravy, udusuje našu drahú vlasť, ktorá rpe tú skazenosť už z tisíc a tisíc rán krváca.

Dobre hovorí písmo sväté: «Mnoho je povolaných, ale málo pre blaženosť večnú vyvolaných.»

A prečo? Preto bo väčšina ľudu sa vzdychky dá skrze zlého ducha pijatiky a lakomstva ku hriechu zviest.

Alexander Fodor.

Velactený Pán Redaktor!

Zohor.

Aj u nás to šlo veru všeliako, ale môžem pochváliť Zohoranov, bo prevažná väčšina boli sme predsa ľudáci. Na ľudáka bolo nás 110, a na liberála asi 40.

Najlepšie urobil jeden volič, ktorý prišiel s liberály voto dať. Nevie, jak sa stalo; prindúc pred kommissiu pýtajú sa ho: na koho hlasujete? «Trubíni Jánoš!» V tom skočí ten liberál dôverník: a jak to? však tys' odobral kostovné cedulky od mňa, a včul voto dáš Trubínimu? — Na ľudovú stranu? pýta sa präsés, — kto vás na to mal? Na to povie pýtaný: Moje srdce! Zasmiali sa všetci. Pýta sa na novo: Kto vás na to mal? Nuž moja žena, ba aj moja dcéra je tu, tá pozoruje na mňa, komu dám môj hlas; lebo keď bych prišiel domov, nuž to bych dostal výprask od mojej ženy keď bych na liberála hlasoval. Pýta sa ho zas: Nuž teda komu dáte voto? Nuž Trubíny Jánošovi.

Pomyslíte si, že jak Pánu Dekanovi Gond Ignácovi veľké obočie sa zdvihlo!

Zohorský Ludák.

Z Velkej-Bytči.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Blahorodý Pán Redaktor!

U nás pri volbe sa mnoho nepekných vecí popá- chalo. Srdce nás bolí nad tým, že stali sa nám nevernými aj takí, od ktorých sme si to ani zďaleka neočakávali. Najhoršie chovali sa proti nám židia. Proti týmto je rozhorčenosť veľká. Naše ženy nariekajú nad pádom strany ľudovej a žiadajú si už len kresťanské sklepy.

Chceme si teda otvoriť jeden veľký Consum (potravný spolok), ktorý by náš ubohý a chudobný ľud s lacnými a dobrými tovarmi zaopatril, — jeden sklep na tovar občianský a mestský, (Strižný tovar) všetko na akcie, aby ten peniaz, ktorý do cudzých vačkov vandruje, pre nás a pre naše dietky zostal. Dokiaľ v tomto ohlade nebudeme samostatní, ani neobčakávajme premenenie našich smutných pomerov.

Teda hore do práce!

Tichý pozorovateľ.

Búr Sv, Jur.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Mali sme voľbu 2-ho októbra v Moravskom Svätom Jáne kde sme aj zvíťazili a nášeho miláčka pána dr. Kubinu Jozefa za ľudového vyslanca sme si zvolili. Už tretí krát sme si ho zvolili, ale čo ďalej vystupuje, tým má každú voľbu viac a viac hlasov. Keď sme odišli na voľbu, tak šli aj voľaktorí paprikáši liberálni. Tak naši pasáci chceli vidieť tých ľudí a keď tí paprikáši sa viezli, tí pasáci všetci na proti ním a tak sa dali do nich trepať tehľami, že paprikáši ledvá utiekli. Zas' viezli sa druhí

inou cestou, a tí chlapi pres potok skákali a po nich; ale tam bola s tými chlapčiskami chyba. Tam bol len piesok a tehál nebolo; tak brali piesok a hádzali do očí paprikášom. Jeden chlapec mal rýl, tomuto najlepšie šlo; tým rýlom hádzal ten piesok do očí. Jeden sedel v čiernom kabáte na zadu, len jeden chlapec sa k nemu dostal a rez! ho palicou. Kričia ženy: toho nebi, veď to neni žid. Povie chlapec: to teda neni žid a keď sa so židmi veze, to je horší jak žid, tomu patrí dať!

Nuž u nás 12roční chlapi sú tuhší ľudáci nežli mnoho starcov.

Ludák.

(To všem nebolo v poriadku; deti nech sa pílno učia a poslúchajú. Až keď budú mládenci, môžu sa stať strážcami pri kortešačke a voľbách, ale aj to len rozumom a nie bitkami. R.)

Boleráz.

Ctení spolubratia a voličia!

Jako už známo, na druhý mesiac t. j. v novembri, budeme mať v Nádaši voľbu na dvoch stoličných výborníkov. Teda pozor drahí bratia! Liberálov za žiadnu cenu nevoľme; zväšte aj tých, ktorí sú v dajakej službe stoličnej alebo administratívnej postavení, lebo títo vždy budú skorej hlasovať za povýšenie svojho platu, jako za zníženie stoličnej prirážky. Ustanovme sa všetci na voľbište a voľme len na ľudáka!

Špolu prosíme vplyvnejších ľudákov, zvlášte prevelebné duchovenstvo, jako vodcov, aby sa postarali o slušnú kandidáciu. Najsvečnejšie by to bolo, keby snáď jeden kandidát bol z velebného duchovenstva, a jeden zo sedliakov alebo remeselníkov.

Kollárov.

Šintava (Nitranská stol.)

Velaslávna Redakcia!

Ráďte moje riadky uverejniť!

Radosťou preniknutý Vám blahoželám. milí Šintavani, že ste sa aj Vy stali jednou hviezdou na oblohe nitranskej, ktoré hviezdy ju tak hrdinskou spravily, že pred nitranským občanom (ale ľudovým!) si každý klobúk podvihne.

Aj ja Vás složeným klobúkom vítam u brány víťazstva, ktoré ste si po tolkom strašení a podvádzaní od tých «štepéných» nadobudli. Ozať ste čistým a silným duchom naplnení, že Vás ani to nemohlo odstrániť od tej nevinnej ľudovej zástavy, keď Vás s regálom, s chotármi pasienkami a Pán Boh vie, akými cukrovými motúzami svádzali k židovsko-kazárskcj, farahúnskej strane.

Môžete byť istí, že farchy, ktoré sú na vašu obec svalené, židovsko-liberálny vyslanec by nebol poľahčil, lebo po odobraní mandátuma by ste ho nevideli, ba by ste ani neočuli o ňom, len keď by piatý rok dochádzal; však sú oni všetci takí tí liberálci, len vtedy sa ukáže voličom, keď potrebuje ich hlas, ale jeho drahú paňufku Pán Boh chráň, otvorí za dobrobyt voličov.

Že sa vám tým farahuňským kapúnom krky podarilo vykrútiť, mnoho musíte ďakovať vášmu duchovnému otcovi, p. veľk. farárovi, ktorý Vás vo vašich skutkoch so

starostlivým očima nasledoval a zachránil od Judášov, ktorí Vás do ich sboru sviest chceli. Tiež vďaka je hoden p. Holička a ostatní vodcovia, ktorí všemožne bojovali pri zástave šintavských neohrozených ľudákov.

Ale sláva Vám všetci šintavskí, pattanskí köpödsdskí a ostatní hrdinovia, že ste sa rozkvet a krásu ľudovej zástavy a k vášmu dobrobytu z Vás uvytý venec vybojovali, ktorého venca — prosím Vás — sa neopustíte, bárs by aj hromy bily a vrchy váľali sa na Vás!

Vy ste síli, vaša bude zatva!
Nech Vám Boh pomáha!

Korytár zo Šintavy.

Dôstojný Pán Redaktor!

Náš pán učiteľ je hodný človek.

Jakú lásku, jakú povďačnosť máme preukázať tomu hrdinovi, ktorý nezná unavenosť, len aby naša dedinka občanom bola milá, cudzincom ale prospešná?

A toto dokázal náš pán učiteľ. Predtým nebolo očuť inšie len hulákanie; včúť kochá sa človek v ľubozvučnom speve našich dievčienec. Keď vyjdeš za dedinu očúvaš po dolinách ozývajúce sa zvuky fujary a hneď zase jemný hlas starého pastiera, keď volá:

«Pomaly ovečky,
Hore dolinami:
Ja som bača starý.
Nevládzem za vami.»

Príčina ale všetkému je náš pán učiteľ. On je dobrý vlastenec, dobrý národovec.

Dobrý vlastenec preto, lebo jeho celé smýšľanie stahuje sa na dobro a blahobyt občanov; dobrý národovec ale preto, lebo vychováva našu mládež v materinskom jazyku. Je presvedčený o tom, že dieťa ináč vychované stane sa beznábožné, a keď dosiahne dlhšieho veku, je lahtikárom, odrodilcom, oplanom. A prečo by sme pohrdali našou milou materinskou rečou? Hnusný odrodilec je ten, ktorý nemiluje tú reč, ktorú sa od vlastnej matky naučil. O jak ľubezne to slová z úst matkiných; «syn môj, dieťa moje», a taký odrodilec nepozná svoju matku, odvrhne sa od nej a nebojí sa Pána, ktorý mu dal život. A preto občania, ste chváľhodní že ste pánu učiteľovi hmotnú podporu poskytli. Milujme pána učiteľa, milujme ho vrele! On je náš. On cíti snami. On jediný súčasťnil sa na voľbe «z gremie» našich učiteľov. On je čistý character, lebo nesklonuje šiju pred žiadnymi ľudskými ohľadmi. Naňho vstahujú sa slová básnika.

«Koho dar nesvedie, hrozba neskloni:
Tomu moja pieseň slávou zazvoní.»

Jeden občan.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť, alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.* Kto posielate dopis

alebo článok, len takito nech píš: *Edvard Sándorfi* redaktor *Kreštana*, *Budapest, József-körút 35.*

F. Marian, gbellski ľudáci a Búran. Čo dalo sa, upotrebili sme. Verš sa nám páčil, ale je chybný a teraz pre dopisy neuverejnili sme verš. O jedno Vás prosím: nelámte si hlavu nad výrazmi a výcibrenosťou slohu. Tak robievajú ľudia mladí so samej horlivosti po sebazvedení. Nám toho netreba. Účme sa písať pre ľud, t. j. upotrebujme iba len takých výrazov, konkrétnych pochopov, ktorým ľud porozumie, a s takýmito narábajme umelecký. S jednoduchými slovami pekné myšlienky písať, to je treba pre náš ľud. Toto musíme sa učiť od sameho ľudu.

Starý volič a landšturmista. O vašej voľbe prišlo nám viacej dopisov. Oddali sme sadzačom asi 15 dopisov, na váš príde rad až v budúcom čísle. Vďaka!

Horlivý ľudák. Račišdorf. Smutné je to. My sa museli hanbiť pred svetom, že máme takých zradcov.

Ružomberok. To «pozdravenie» dostali sme, ale ho neuverejníme, bo nám to všetkým škodí. Vina toho pána sama sebou musí niesť ťažký tresť pre neho.

x. y. Len volačo mohli sme uverejniť. Prečo tí páni tak hlasovali, my to tu vieme. Aj oni mali svoju skromnú žiadosť, a tej bolo treba vyhoveť lebo vyhoveť bolo svobodno každému ľudákovi. Pozdrav!

Jozef Murár. Verš odložime, ak bude dobrý, upotrebíme.

N. N. ľudák, V.-Byttča. Opozdili ste sa, bo dostali sme od vás aj druhý dopis. Váš odložime.

M. M. aj V. Š. V. Peszerény. V tom vám nemôžeme poradiť. Najlepšie bolo by, keby ste išli voľakde také divadelné predstavenie si obzreť. Bez toho sa vám to nevydarí. Učiteľa si vyhrešte, prečo vás tak učil písať že: úctivo prosím, nak — esítali, csiszle. Kto tak učí písať hodil by sa za šintra ale nie za učiteľa.

J. B. Šaporňa. Vďaka za srdečné riadky. Aj druhých nahovárajte. Čítať je dnes každému treba. Pozrite si židov, či najdete jedného, ktorý nečítal by noviny?

Vp. A. Fodor. Uverejnili sme. Patričný číslo dostane. Srdečné vďaka!

B. ľudový volič. Dobre ste sa držali. To len nesvedomci mohli proti vášmu milému kandidátovi niečo povedať, ktorí zlomyseľne zaviedli ešte aj tunajších pánov.

Hudec. Lúto nám, že nemôžeme upotrebiť. Dopis je veľmi dlhý a k tomu vo veršoch, z toho ťažko dačo vynechať. Odložili sme ho.

Vp. A. Rojko. Toľko teraz práce, že ani minútu nemôžeme prenechať písanie. Ak sa dá, urobíme Vám to.

Ľudáci Racišdorf. O tom píšeme teraz len v pol. chýroch. Snáď neskoršie áno.

J. Drotár z Piešťan. Až v budúcom čísle.

B. V Šoporňa. Prečítajte si Kr. ešte raz a potom robte výčitky; neporozumeli ste nám. Z toho, že je kto liberál nasleduje, že ho treba zrútiť, ale nie to, že musí byť preto neomylné somárom.

M. K. H. Knižku modliacu k Sv. Antonovi zostavíme snáď k Vianociam; už pracujeme na nej.

Ponižená prosba ku ct. Obecenstvu!

S poniženosťou sa utiekame ku milosrdenstvu ct. Obecenstva, by boli láskavi nás svojimi milodarmi podporovať. My totižto by sme radi do nášeho kostolíka jeden Organ dať postaviť, ale Bohužiaľ slabé sú k tomu sily naše. Pre tú príčinu sa utiekame ku milosrdenstvu dobrých ľudí, prosiac, by v mene Božom obetované milodarky svoje na nízudanú adresu ráčili odoslať. Nech im to Pán Boh stonásobne vynahradí. Z hlbokou úctou zostávame v Murány-Hutte (gömörská st.) 1901. 25-ho septembra. V mene cirkevníkov

Pavel Pavlovský, učiteľ.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Štiavnická kalvária. Na pamiatku 150-ročného jubilea složil Árpád Hidvéghy, farár belianský. Pre slovenský ľud prispôobil Fr. Richard Oswald, správca fary teplanskej, censor diecesánsky. 196 strán. Viazaná v plátne. S veľmi utešenými obrazmi. Cena 60 krajciarov. Čistý výnos venuje sa na vždy výlučne len Kalvárii. Snažne odporúčame.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIII. číslo 8. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

«Listy Svätého Antona». Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník I. číslo 8. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešt, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Novinky tieto zaobierajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby boli rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecenstvo veľmi prajne. Vychvaľujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi žehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. Juraj Császka verejne v pastierskom liste svojom odporúčal naše «Listy Svätého Antona».

Nuž veru je to aj pravda, že tieto lacné a veľmi zaujímavé, mravnopoučné noviny nemaly by chybovať v žiadnom dome katolíckych Slovákov.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecenstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klg. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·60—8·20 kor., peštianska 7·60 8·10 kor., z Bácsy 7·60 kor., banátská 7·35—7·85.

Raž: 6·50—6·80 kor.

Jačmeň: na krm 5·80—6·05 korún, do pálenice 5·95—6·15 kor., na várku 7·— — — kor.

Kukurica: 5·20—5·30 kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·60	24·80	24·—	23·20	22·60	22·—
		6	7	7½	8	
		21·—	18·40	16·40	11·—	

Otruby. po 100 kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 9·— korún.

Ovos: 6·40—6·70 kor.

Strova: Fazuľa veľká biela a okruhlá po 6·75—7·10 brnavá 6·25—6·60, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50— — —. **Hrach:** 11·80—12·00, lúpaný 20·— — —. **Šušovica** horšia 10·— — —, lepšia 13·00—14·— — —. **Mak:** 25·00—27·00, všetko po 50 klg.

Lekvár srbský transito 17·75—18·25 po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová — — — — —. Lucerna 43·— — — 38·— — —, všetko 50 klg.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina ³/₁₀₀ 48·— ⁴/₁₀₀ 48·75 — — —, udená dobrá slanina 48·50 — — — po 50 klg.

Petrolej trojkřížový 45·00, dvojkřížový 38·00 za 50 klg. netto.

Olej repcovy 83 korún za 100 klg.

Remeň: podošvy k. 250—310; tercy prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; telaciny k. 370—390; pitlingy — — —; koňaciny vrázkované k. — — —; tažené k. — — — — —.

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. — — — — —. väčšie — — — — — metr. cent.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej barvy olejovej farby 50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal. (36 kr.)

Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlátiť obrazy lebo zrkadlo spolu so štetcom 1 fl'aša 50 hal. (25 kr.)

Dostat'

u bratov Brüll

diel'novom sklade

Budapešt, VII., Dob-utcza 46.

Dôležité pre hospodárov!

Odporúčam pp. hospodárom svoje výtečné a všade obľúbené

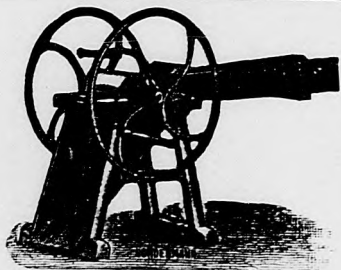
hospodárske stroje,

ktoré predávam pod zárukou. Dobré zostavenie, ľahký chod a dlhoročná trvácnosť sú vlastnosti mojich strojov, o čom svedčí na stá poďakovacích listov so strany mojich pánov odberateľov.

Amerikánske bubnové sečkovice.

Mlát'ačky ručné i ženturové. Žentúre. Rajtáre. Triery. Rozsievačky. Šrotovníky. Strúhadlá na burgyniu a zemiaky. Stroje na rezanie kapusty a na moržovanie kukurice. Stroje na lámanie kôry. Pluhy. Brány. Mlyny na syr, slad a borievky. Decimálne váhy a mangle na prádlo. — Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť franco.

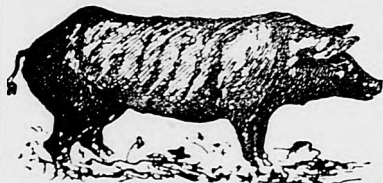
MICHAL TRESKOŇ,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje. Bytča (Nagy-Bittse, Trenčsénmegye.)

Tí páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo alebo sklad mojich strojov, nech obrátia sa na mňa.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznávaný liek

proti dúlu sviň,

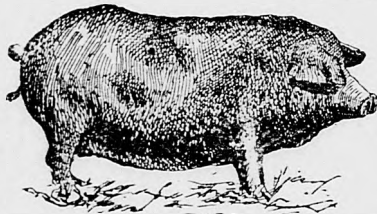
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slouhou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1.

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posielam

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduboch, krížov a iných kostí znamenite účinkujúci

ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumenta svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej skl. 1.40. Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40**

Založená 1785.

Telefon 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegramu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďačičiny to dokazujú. Cena fľaše 2 koruny, cena fľaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na pľúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekášaným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých pľúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Vela vďačičiny potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 2 koruny, fľašky na prábu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuť po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyprobované a za výborné uznane prostriedky dostal jedine v temešvárskej mestskej lekáreň, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známku a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falošných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričínením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korun franco.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaniu, astmatických galibách, beznivosti hucaniu uší, migrenu, záduhu, i sebli, mokrosti postele, slabosti, inzulínu, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. ě.

Nie tajní prostriedok!

I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecenstvo, že mój apparát nemá sa pomýliť s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitocnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím mój apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebiť.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S doberkou alebo s vopredným poslaním peňazi rozposielam hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,
Budapešť, V., Vadász-u. 42 M. Kálmán-u. na rohu.

Každdej hospodine a matke

možno len blahoželat. ktoré
z ohľadu zdravia, úspory a
dobrej chuti Kathreinerovu
Kneippovu kávu (opravdová
je len v pôvodných balíkoch)
upotrebuju. —————